

Thailand Climate Business Network (ThaiCBN):

Climate Ecosystem Collaboration White Paper

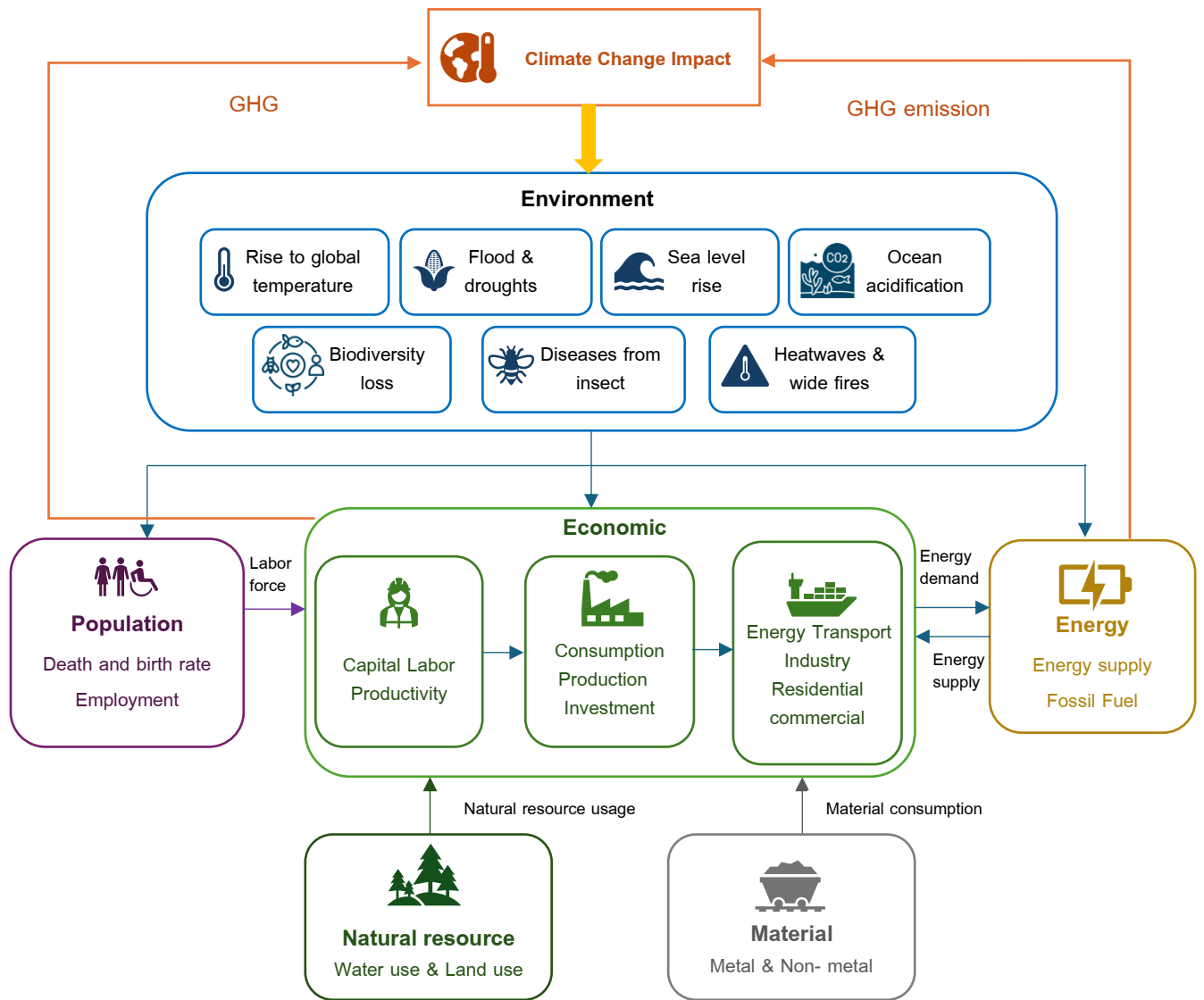
ข้อเสนอ “ผลักดันรวมพลังทุกภาคส่วน สู้เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ”

29 พฤษภาคม 2568

1. ที่มาและความสำคัญ

▲ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกในปัจจุบัน

การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของโลกในปี ค.ศ. 2023 เท่ากับ 53 พันล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า มีคาร์บอนไดออกไซด์เป็นองค์ประกอบหลักร้อยละ 73.7 ตามด้วยมีเทน ไนตรัสออกไซด์ และก๊าซเรือนกระจกกลุ่มฟลูออรีน (Fluorinated greenhouse gases หรือ F-gases) ร้อยละ 18.9 4.7 และ 2.7 ตามลำดับ ในปี ค.ศ. 2024 คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) รายงานปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์จากการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลในการผลิตไฟฟ้าและอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 72.1 เทียบจากปี ค.ศ. 2010 การเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกส่งผลต่ออุณหภูมิของโลกเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อโลก ได้แก่ สภาพภูมิอากาศสุดขั้ว (ความแห้งแล้ง น้ำท่วม ฯลฯ) ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ไฟป่าที่เกิดขึ้นบ่อยขึ้นและรุนแรงขึ้น รวมทั้งผลกระทบต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยประชากรเกือบครึ่งหนึ่งของโลกกำลังต่อสู้ดิ้นรนกับความไม่มั่นคงด้านอาหารและน้ำอย่างน้อยหนึ่งเดือนต่อปี เนื่องจากอุณหภูมิที่สูงขึ้นและปริมาณน้ำฝนที่ลดลงได้ส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางด้านเกษตรกรรม นอกจากนี้อุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้นนี้ยังก่อให้เกิดการระบาดของโรคติดต่อมาโดยแมลง เช่น มาลาเรีย (Malaria) และ โรคไลม์ (Lyme) The IPCC's sixth assessment report (2023) รายงานว่าประเทศกำลังพัฒนาจะต้องการเงินทุนเพื่อปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพิ่มขึ้นทุกปีจาก 1.27 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีในปี ค.ศ. 2040 เป็น 2.95 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีในปี ค.ศ. 2050

ภาพที่ 1 วงจรผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้กลายเป็นปัญหาระดับโลก ซึ่งแนวโน้มการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ การปกป้องสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนจะเป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่งในอนาคตจากการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 21 (COP 21) ในปี ค.ศ. 2015 มีการรับรองความตกลงปารีส (Paris Agreement) ซึ่งตั้งเป้าหมายในการควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกให้ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียส และพยายามไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียสเมื่อเทียบกับยุคก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change หรือ IPCC) ยืนยันว่าการควบคุมอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียส ทั่วโลกจำเป็นต้องลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ลงครึ่งหนึ่งในปี

ค.ศ. 2030 และลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์สุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero CO₂ Emissions) ในปี ค.ศ. 2050 ซึ่งในความตกลงปารีส ได้กำหนดให้แต่ละประเทศจัดทำรายงาน “การมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนดขึ้น” (Nationally Determined Contribution หรือ NDC) จัดส่งทุก 5 ปีหลัง ค.ศ. 2020 เพื่อแสดงความพยายามสูงสุดของแต่ละประเทศในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ IPCC ยังตอกย้ำให้มีการลดก๊าซเรือนกระจกอื่น ๆ นอกเหนือจากคาร์บอนไดออกไซด์ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าว โดย IPCC (2018) ได้นิยาม Net Zero คือสถานะที่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของมนุษย์สู่บรรยากาศมีภาวะสมดุลกับการกำจัดก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมของมนุษย์ในช่วงเวลาที่กำหนด

หากอุณหภูมิโลกยังคงเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต และเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายใต้ความตกลงปารีสยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย โลกจะมีความเสี่ยงต่อการสูญเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจประมาณร้อยละ 10 และหากอุณหภูมิโลกเพิ่มสูงขึ้นถึง 3 องศาเซลเซียส ผลกระทบที่มวลรวมของประเทศอาจลดลงมากถึงร้อยละ 18 และมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อระบบนิเวศและมนุษย์ ได้แก่ ความไม่มั่นคงด้านอาหารและน้ำ การระบาดของโรค ความเสื่อมโทรมของที่ดิน และความขัดแย้งจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์จากการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลและอุตสาหกรรมยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ขณะที่การตัดไม้ทำลายป่าก็มีแนวโน้มสูงขึ้น 10 ล้านเฮกตาร์ต่อปี รวมทั้งการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคการเกษตรกรรมที่มีแนวทางปฏิบัติไม่ยั่งยืนในระยะยาวด้วย

IPCC (2023) ระบุว่า การควบคุมการเพิ่มอุณหภูมิเฉลี่ยไม่เกิน 1.5 องศาเซลเซียสยังคงมีความเป็นไปได้ หากเพิ่มกิจกรรมให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกต้องมีจุดสูงสุดก่อนปี ค.ศ. 2025 และต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ในปี ค.ศ. 2050 ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน ภาคสังคมจำเป็นต้องดำเนินกิจกรรมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศดังกล่าว

กลยุทธ์การลดก๊าซเรือนกระจกในระดับประเทศ ได้แก่ การเปลี่ยนผ่านไปใช้แหล่งพลังงานทดแทน การกำหนดราคาคาร์บอน (carbon pricing) และ ใช้เทคโนโลยีกำจัดคาร์บอน (carbon capture technologies) การกำหนดราคาคาร์บอน ได้แก่ ระบบภาษีคาร์บอน ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ETS) ซึ่งหลายประเทศมีการใช้ระบบราคาคาร์บอนในระบบการค้าแล้ว และอีก 57 ประเทศกำลังเริ่มใช้ ซึ่งครอบคลุม ประมาณร้อยละ 20 ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั่วโลก ราคาคาร์บอนอยู่ในช่วง 1-127 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

▶ การบริหารจัดการของภาครัฐเพื่อการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์

จากผลความตกลงปารีสในการประชุม COP 21 จนถึงการประชุม COP 26 ในปี ค.ศ. 2021 ที่ทุกประเทศถูกกระตุ้นให้ปรับแก้ไขแผนปฏิบัติการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกระดับชาติในรายงาน NDCs เพื่อให้สอดคล้องกับการควบคุมอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียส โดยให้นานาประเทศประกาศเป้าหมายมุ่งสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emissions) ภายในปี ค.ศ. 2050 โดยเรียกร้องให้ยกเลิกการใช้ถ่านหิน เร่งให้เปลี่ยนมาใช้ยานยนต์ไฟฟ้า ใช้พลังงานสะอาดให้มากขึ้น และควบคุมการตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งประเทศไทยให้สัตยาบันความตกลงปารีสและได้ส่งข้อเสนอการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนดฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2 (Thailand 2nd Updated NDC) ในปี ค.ศ. 2020 โดยกำหนดเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกครอบคลุมทุกสาขาเศรษฐกิจลงร้อยละ 30 ในปี ค.ศ. 2030 และหากได้รับการสนับสนุนทางการเงิน การเสริมสร้างศักยภาพและการถ่ายทอดเทคโนโลยีอาจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 รวมทั้งได้แสดงเจตนารมณ์ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกระยะยาว โดยประกาศเป้าหมายการเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน ในปี ค.ศ. 2050 และเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ภายในปี ค.ศ. 2065 ซึ่งเป็นผลจากการประชุม COP 26 แม้ว่าข้อตกลงดังกล่าว ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย แต่ก็เป็นการกำหนดแนวทางและเป้าหมายเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในช่วง 10 ปี ข้างหน้า

ในปี ค.ศ. 2020 ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวม 342 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นเท่ากับ 480 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ปี ค.ศ. 2030 โดยมาจากภาคพลังงานและการขนส่งสูงสุดร้อยละ 61 รองลงมาคือภาคการเกษตรร้อยละ 19 ภาคอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ร้อยละ 14 และการจัดการของเสียร้อยละ 6

สำหรับประเทศไทยในปี ค.ศ. 2022 ได้บรรจุประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบายหลักประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตที่ยั่งยืน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างรอบด้าน โดยมีจุดหมายที่สำคัญคือ หมายเหตุที่ 10 ในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียน และสังคมคาร์บอนต่ำ และหมายเหตุที่ 11 การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้วย ในขณะเดียวกันภาครัฐอยู่ระหว่างจัดทำร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้ไทยสามารถปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ภายในปี ค.ศ. 2065 โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่

1. การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ผ่านกลไก การกำหนดมาตรฐานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสำหรับภาคส่วนต่าง ๆ สนับสนุนการใช้พลังงานสะอาด ส่งเสริมการใช้ประสิทธิภาพพลังงาน และพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ

2. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เตรียมพร้อมรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม พายุรุนแรง ผ่านการจัดทำแผนงานและมาตรการรองรับ
3. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ส่งเสริมให้ประชาชน ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ภาครัฐได้มีการจัดทำแผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี พ.ศ. 2564 – 2573 (Thailand's Nationally Determined Contribution Roadmap on Mitigation 2021 – 2030 หรือ NDC Roadmap) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 40 ภายในปี ค.ศ. 2030 ส่วนการบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ในปี ค.ศ. 2065 จะต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาคพลังงานและขนส่งจะต้องลดมากที่สุดถึงร้อยละ 80 ภาคอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ลดลงร้อยละ 46 การจัดการของเสียลดลงร้อยละ 37 และภาคการเกษตรลดร้อยละ 23 แม้จะกำหนดเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ และรณรงค์ให้ผู้คนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ แต่ภาพรวมปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์จากการใช้พลังงานทั่วประเทศในปี ค.ศ. 2022 ยังสูงถึง 247.7 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 จากปี ค.ศ. 2021 จากเศรษฐกิจที่ขยายตัวมากขึ้น ดังนั้นการบรรลุเป้าหมายของประเทศไทยมีความท้าทายและต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนเข้ามาช่วยมากยิ่งขึ้น

Swiss Re Institute (2021) รายงานว่า GDP ของไทยคาดว่าจะลดลงเป็นสัดส่วนค่อนข้างสูงร้อยละ 4.9 และ 43.6 ในปี ค.ศ. 2048 ถ้าอุณหภูมิเฉลี่ยโลกสูงขึ้นไม่เกิน 2 และ 3.2 องศาเซลเซียส ตามลำดับ หากประเทศไทยไม่มีมาตรการปรับตัวใด ๆ เพื่อลดผลกระทบดังกล่าว โดยคาดว่าจะภาคเศรษฐกิจที่ถูกกระทบมากที่สุดคือด้านการท่องเที่ยว และด้านการเกษตร นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสามารถสร้างความเสียหายเป็นวงกว้างต่อการทำการเกษตร ป่าไม้ พื้นที่ชายฝั่งทะเล ทรัพยากรน้ำ สุขภาพ และสิ่งมีชีวิต ซึ่งจะมีนัยสำคัญต่อธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่ (สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2564)

ระยะเวลาในการเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี ค.ศ. 2050 ถือว่าสั้นมากในการปรับเปลี่ยนมาใช้พลังงานสะอาดเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ปัจจุบันไทยใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลมากกว่าร้อยละ 85 ในภาคการผลิตและการขนส่งเพื่อให้สอดคล้องกับการควบคุมอุณหภูมิเฉลี่ยของโลก

ไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียสในปี ค.ศ.2050 จะต้องใช้พลังงานสะอาดสูงถึงร้อยละ 85 ดังนั้นจึงต้องการการสนับสนุนด้านนโยบายและความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

◆ นโยบายการจัดการของภาคธุรกิจและเครือข่ายในการบรรลุเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์

โดยภาพรวมภาคธุรกิจมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง ดังนั้น ภาคธุรกิจจึงมีความตระหนักและให้ความสำคัญตลอดห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภาคธุรกิจจึงมีหน้าที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยภาคธุรกิจได้ตระหนักถึงความสำคัญของ Net Zero และการแก้ปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ของประเทศ ซึ่งนอกจากจะเป็นการปรับตัวเข้าสู่การดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนแล้วยังเป็นแกนนำในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ เพื่อบรรลุเป้าหมายเป็นกลางทางคาร์บอน และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ของประเทศ และโลกด้วย โดยเฉพาะธุรกิจไทยที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานของบริษัทแม่ในต่างประเทศจะต้องเร่งปรับตัวเพื่อรักษาลูกค้าและอาจจะเป็นการเพิ่มโอกาสแก่ธุรกิจที่สามารถปรับตัวได้ จากข้อมูลองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก ในปี ค.ศ. 2024 พบว่ามีหน่วยงานที่ได้รับการรับรองคาร์บอนฟุตพริ้นท์องค์กรแล้ว 749 แห่ง คาร์บอนฟุตพริ้นท์ผลิตภัณฑ์ 6,176 ผลิตภัณฑ์ สำหรับองค์กรที่ประกาศเป้าหมาย Carbon Neutrality แล้ว ในประเทศไทยมี 18 องค์กร

2. ความท้าทายและอุปสรรคที่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย Net Zero ของประเทศไทย (Key Challenges & Barriers to Thailand's Net Zero)

◆ อุปสรรคสำคัญของการเร่งสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์สำหรับประเทศไทย

การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ในปี ค.ศ. 2065 ของประเทศไทยมีความท้าทายสูง หากจะทำให้สำเร็จตามเป้าหมายจะต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณมากอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่เป้าหมายนี้สำหรับภาคธุรกิจต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคที่สำคัญได้แก่

ขาดการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายที่สามารถประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงการดำเนินการร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ ที่จริงจัง ทั้งภาครัฐ หรือส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันดำเนินการตามแนวทางการบรรลุเป้าหมายความท้าทายการลดก๊าซเรือนกระจก

ขาดความร่วมมือของภาคธุรกิจในห่วงโซ่คุณค่า ซึ่งผู้ผลิตสินค้าต้นน้ำอาจจะขาดความเข้าใจในสำคัญของการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ หรือการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งส่งผลต่อการเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนตลอดห่วงโซ่อุปทาน

นโยบาย กฎระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการลดก๊าซเรือนกระจกในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นภาคสมัครใจ จึงขาดแรงจูงใจสำหรับภาคธุรกิจในการใช้เทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ โดยเฉพาะขาดนโยบายที่สนับสนุนด้านการใช้พลังงานสะอาดและเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ

การดำเนินการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจะทำให้เกิดต้นทุนทางเศรษฐกิจได้แก่ การใช้พลังงานสะอาด เทคโนโลยีอนุรักษ์พลังงาน เทคโนโลยีดักจับคาร์บอน (Carbon Capture Utilization and Storage Technologies: CCUS) ซึ่งมีต้นทุนสูงหากต้องการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นในระยะเวลานั้น

ธุรกิจในบางสาขาการผลิตอาจประสบกับข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร เงินทุน การเข้าถึงเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถต่อการปรับตัวได้ทันที เช่น ความมั่นคงทางพลังงานของประเทศ อาจเป็นข้อจำกัดสำคัญที่ทำให้กลุ่มธุรกิจไฟฟ้าและพลังงานยังไม่สามารถยกเลิกการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลได้ทั้งหมดจากความไม่เสถียรของพลังงานแสงอาทิตย์ หรือความเพียงพอของพลังงานลม และแร่ธาตุสำหรับการผลิตแบตเตอรี่

ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กขาดความตระหนักรู้และไม่มีนโยบายหรือเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก จึงไม่เห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ

ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการประเมินและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งการเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้านเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ

ขาดการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำในประเทศ ได้แก่ เทคโนโลยีดักจับคาร์บอน (Carbon Capture Utilization and Storage Technologies: CCUS) และแหล่งพลังงานสะอาด

สินค้าคาร์บอนต่ำมักมีราคาสูงกว่า ส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคและความยั่งยืนของการตลาดของสินค้า

ภาพที่ 2 ความท้าทายสำคัญของการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์สำหรับประเทศไทย

➤ แนวทางการบรรลุเป้าหมายและความท้าทาย

แนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญในการก้าวผ่านอุปสรรคดังกล่าว คือการพัฒนารูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา ภาคการเงิน การธนาคาร และองค์กรต่างประเทศ เพื่อเร่งการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมคาร์บอนต่ำ โดยเครือข่ายความร่วมมือนี้จะร่วมกันสร้างสรรค์และพัฒนาโมเดลธุรกิจต้นแบบการลดก๊าซเรือนกระจกระดับพื้นที่ และประเทศที่เหมาะสมกับบริบทของภาคส่วนต่าง ๆ ตามแผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ โดยใช้ Big Data, AI และ Climate Tech เศรษฐกิจหมุนเวียนและนวัตกรรมธุรกิจ การบริหารจัดการน้ำ และการเกษตร ตลาดคาร์บอนเครดิต รวมทั้งการพัฒนาความเชี่ยวชาญของบุคลากรให้รองรับเรื่องปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การขยายความร่วมมือของเครือข่ายตลอดห่วงโซ่คุณค่าของภาคธุรกิจโดยขยายโครงการต้นแบบของการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมคาร์บอนต่ำในทุกระดับจะสามารถเร่งการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนของประเทศได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้การสนับสนุนความตระหนักรู้และการปรับตัวของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กในห่วงโซ่คุณค่า เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ภาคผู้ประกอบการรายย่อยในการรับมือเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ส่วนภาครัฐสามารถให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ ปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมการลดก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งสร้างความร่วมมือระดับนานาชาติ และสร้างโอกาสด้านการตลาดสำหรับสินค้าคาร์บอนต่ำ รวมถึงการสนับสนุนให้เอกชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับ green finance and investment รวมทั้งการสร้างฉลาก/สินค้าคาร์บอนต่ำ

3. กรอบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อขับเคลื่อนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (A framework for public-private collaboration to accelerate decarbonization)

➤ โอกาสจากการสร้างความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในการก้าวผ่านอุปสรรค

ความท้าทายของภาคธุรกิจในการเร่งการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ต้องการเครือข่ายความร่วมมือที่บูรณาการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่จำเป็นต้องเป็นผู้นำเพื่อสร้างโมเดลธุรกิจคาร์บอนต่ำต้นแบบ สร้างโอกาส และสนับสนุนให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่อยู่ในห่วงโซ่คุณค่าสามารถปรับตัวเข้าสู่ธุรกิจคาร์บอนต่ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) ภายในปี ค.ศ. 2065 เครือข่าย Thailand Climate Business Network: ThaiCBN จึงเกิดขึ้นในฐานะเครือข่ายความร่วมมือที่บูรณาการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านองค์กรและ

ห่วงโซ่อุปทานให้เป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยนแปลงไปที่ยั่งยืน ปัจจุบันมีองค์กรสมาชิกเข้าร่วมเครือข่ายแล้วจำนวน 33 องค์กรชั้นนำ เชื่อมโยงการทำงานของทั้ง 4 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคการเงินการธนาคาร เพื่อเปลี่ยนผ่านประเทศไทยสู่เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ไปด้วยกัน ตามแนวทางการดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่

- 1) สร้างเครือข่ายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตลอดห่วงโซ่อุปทาน และผลักดันให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยี แนวทางปฏิบัติที่ดี
- 2) ส่งเสริมให้เกิดการนำองค์ความรู้ เทคโนโลยีต่าง ๆ ไปดำเนินการให้เกิดขึ้นจริง
- 3) ยกกระดับศักยภาพของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทานให้พร้อมคว้าโอกาสใหม่ของธุรกิจในยุคเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ

วิสัยทัศน์ และผลกระทบเชิงบวกที่คาดหวังของเครือข่าย Thailand Climate Business Network: ThaiCBN

- 1) **วิสัยทัศน์:** Empowering Thailand's Net Zero Future by Fostering Collaborative Ecosystems and Transforming Corporates & Supply Chains into Engines of Change "ขับเคลื่อนอนาคต Net Zero ของประเทศไทย ด้วยการสร้างระบบนิเวศแห่งความร่วมมือ สนับสนุนองค์กรและห่วงโซ่อุปทานให้เป็นกลไกขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง"
- 2) **ผลลัพธ์ที่คาดหวัง:** ThaiCBN ตั้งเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากการรวบรวมและขยายผล Best Practices ให้สามารถสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกได้ 37 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า เมื่อขยายผลอย่างเต็มรูปแบบ
- 3) **แนวทางการดำเนินงาน:**
 - Catalyzing Scalable Climate Solutions (เร่งขับเคลื่อนโซลูชันด้านสภาพภูมิอากาศที่ขยายผลได้จริง) ผ่านการดำเนินโครงการนำร่องในแต่ละกลุ่มของเครือข่ายฯ เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดี และเชื่อมโยงเทคโนโลยีและโซลูชันกับบริบทในภาคธุรกิจไทย
 - Building Influence Power (สร้างพลังร่วมในการผลักดันการเปลี่ยนผ่านด้วยความน่าเชื่อถือจากทุกภาคส่วน) ผ่านการทำหน้าที่เป็นเวทีกลางที่รวมเสียงของภาคเอกชน และสร้างบทบาทร่วมกับภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคการเงิน และภาคประชาสังคม เพื่อผลักดันการเปลี่ยนผ่านด้านสภาพภูมิอากาศอย่างเป็นระบบ ด้วยความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจจากภาคส่วนต่าง ๆ

- Nurturing the Future Workforce (พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อการเปลี่ยนผ่านด้านสภาพภูมิอากาศ) ผ่านการสนับสนุนการผลิตเครื่องมือ อบรม และหลักสูตร ที่ช่วยยกระดับความรู้และความสามารถของภาคธุรกิจและผู้มีส่วนร่วมรายอื่นในระบบ

* Annualized potential reduction enabled by best practice aggregation once fully implemented (results may occur beyond 3 years – Est. October 2027).

** The HOWs outlined here are designed as foundational mechanisms developed by ThaiCBN to ensure long-term scalability, influence, and capability building.

ภาพที่ 3 เป้าหมายของเครือข่าย Thailand Climate Business Network: ThaiCBN

เป้าหมายการดำเนินงานของเครือข่าย Thailand Climate Business Network: ThaiCBN

- 1) **ยกระดับบทบาทของภาคเอกชนในฐานะกลไกขับเคลื่อนเป้าหมาย NDC และ Net Zero**
ThaiCBN เป็นพื้นที่ที่ทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทาน ได้มีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านองค์กร และกลายเป็น “พลังขับเคลื่อนเชิงระบบ” ที่สำคัญของประเทศในการบรรลุเป้าหมาย NDC และ Net Zero
- 2) **สร้างกลไกความร่วมมือในหลากหลายภาคส่วนที่มีความยืดหยุ่นและขยายตัวได้**
ThaiCBN เปิดโอกาสให้เกิดความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการเงิน และสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบความร่วมมือที่สามารถขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอนาคต โดยเฉพาะเมื่อมีการรวมองค์กรสมาชิกเพิ่มขึ้น และสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงได้ในระดับห่วงโซ่อุปทาน ไม่จำกัดเฉพาะการดำเนินงานภายในองค์กรเดียว
- 3) **พัฒนาโครงการนำร่องที่สามารถขยายผลในระดับนโยบาย**
ThaiCBN ทำหน้าที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและกรณีศึกษาจากโครงการนำร่องในแต่ละกลุ่มงาน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายต่อภาครัฐได้อย่างตรงจุด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการออกแบบมาตรการจูงใจในภาคพลังงาน การทดลองโมเดล Circular

Economy หรือการส่งเสริมระบบการขอการรับรอง Carbon Credit ในภาคเกษตร ถือเป็น การเชื่อมโยงระดับนโยบายกับภาคปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) เป็นกลไกสื่อสารและยกระดับข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับประเทศ

ThaiCBN มีแผนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มงาน อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้กำหนดทิศทางประเทศ โดยเฉพาะ ผ่านเวทีสำคัญ เช่น งาน Earth Jump 2025 ซึ่งเปิดโอกาสให้เครือข่ายได้นำเสนอผลงาน นวัตกรรม และโมเดลต้นแบบสู่สาธารณะ การดำเนินงานในมิตินี้ไม่เพียงแต่สร้างแรงกระเพื่อม ในเชิงสังคม แต่ยังช่วยขยายการรับรู้ของประชาชนและกระตุ้นให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนเป้าหมาย Net Zero

กลไกของการมีส่วนร่วมภายใน ThaiCBN

การดำเนินงานของเครือข่าย ThaiCBN ตั้งอยู่บนหลักการของการมีส่วนร่วมที่เป็นระบบ และการสร้างเจ้าของร่วม (Collective Ownership) อย่างแท้จริง โดยมีโครงสร้างและแนวทางการดำเนินงาน ที่ชัดเจนเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) การกำหนดเป้าหมายร่วมและข้อตกลงการดำเนินงานของสมาชิก

ThaiCBN มีเป้าหมายร่วมที่ชัดเจนในการขยายผลแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ไปยังห่วงโซ่คุณค่าต่าง ๆ โดยไม่มีหน่วยงานใดถือกรรมสิทธิ์เหนือเครือข่าย แต่ให้ทุกหน่วยงานพันธมิตร มีสถานะเป็นเจ้าของร่วมกัน (Collective Co-Ownership) โดยมีธนาคารกสิกรไทย (KBank) ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการเครือข่าย (Executive Committee) ในวาระแรก การดำเนินงานภายในเครือข่ายมีข้อตกลงร่วมกันว่า องค์กรสมาชิกจะต้องทำหน้าที่เป็น “Engines of Change” ผ่านการลงแรงร่วมกันอย่างแท้จริง ผ่านการร่วมคิด ร่วมพัฒนา และร่วมขับเคลื่อน โดยมีการกำหนดแผนปฏิบัติการและเป้าหมายที่สามารถวัดผลได้ชัดเจน (Measurable Targets)

2) การจัดตั้งโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจนและโปร่งใส

ThaiCBN มีการจัดตั้งโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน ประกอบด้วย

- คณะกรรมการบริหารเครือข่ายฯ (ThaiCBN Executive Committee หรือ ExCom) ทำหน้าที่กำหนดทิศทางเชิงนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของเครือข่าย
- ทีมเลขาธิการ (Secretariat Team) ซึ่งรับผิดชอบด้านการประสานงาน สนับสนุน เชิงปฏิบัติการ และติดตามผลการดำเนินงาน

- จัดตั้ง "Solution Pools" เพื่อรวบรวมผู้ให้บริการด้าน Climate Solutions จากหลากหลายสาขา อาทิ พลังงานสะอาด เศรษฐกิจหมุนเวียน และเกษตรกรรมยั่งยืน รวมถึงการสร้างระบบการเชื่อมโยงระหว่างผู้พัฒนาเทคโนโลยี ผู้ใช้งาน และแหล่งทุน เพื่อเร่งรัดการนำโซลูชันไปใช้จริงในห่วงโซ่อุปทานของภาคธุรกิจ
- กลไกการมีส่วนร่วมของที่ปรึกษาอิสระ (Independent Advisory Mechanism) โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาอิสระจากภาครัฐ ภาคการเงิน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม เข้าร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ และยกระดับคุณภาพการดำเนินงานของเครือข่ายฯ
- Track Leads และ Track Members ที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการในแต่ละกลุ่ม เพื่อขับเคลื่อนโครงการตามกลุ่มงาน (Track) ที่กำหนดไว้

3) แนวทางการรวมกลุ่มสมาชิกและการพัฒนาโครงการร่วม

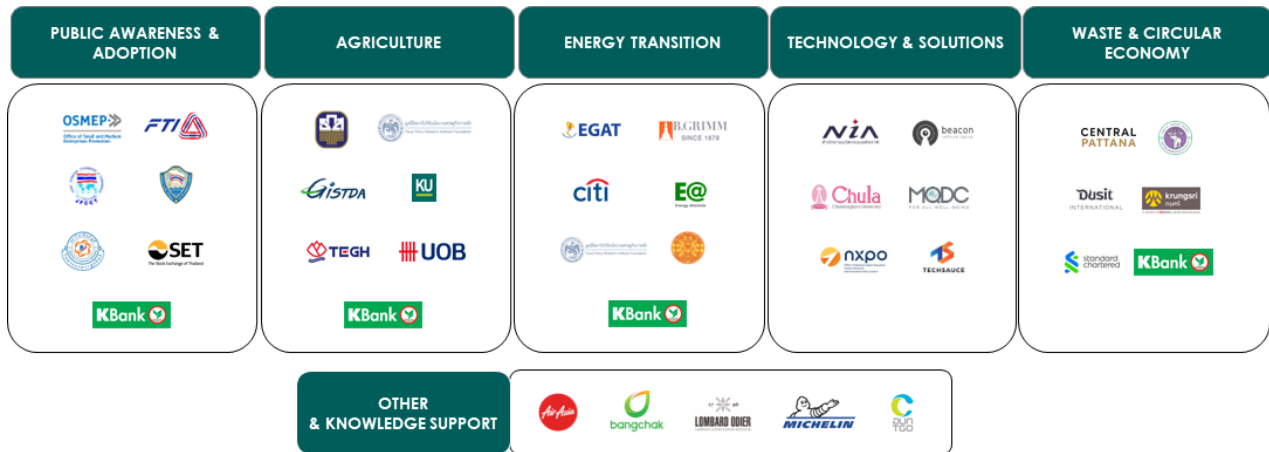
การรวมกลุ่มของสมาชิกภายใน ThaiCBN เริ่มต้นจากการพูดคุยเชิงลึกกับองค์กรแต่ละแห่ง เพื่อระบุเป้าหมาย ความสนใจ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จากนั้นนำองค์กรที่มีความสนใจในประเด็นเดียวกันมารวมกลุ่ม เพื่อร่วมกันพัฒนาโครงการนำร่องที่สามารถนำไปขยายผลได้จริง โดยในแต่ละกลุ่มงาน (Tracks) จะมีการเชื่อมโยงสมาชิกจากหลากหลายภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคการเงิน เพื่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย และเสริมพลังการขับเคลื่อนอย่างบูรณาการ

4) ระบบการประชุมและการดำเนินงานภายในเครือข่าย

เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและสามารถติดตามผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ThaiCBN กำหนดให้มีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยเดือนละ 1-2 ครั้ง (ตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่มงาน) โดยมีการแต่งตั้ง Track Leads หรือ Co-Leads ซึ่งอาจเป็นองค์กรที่มีบทบาทเชิงเทคนิค หรือมีศักยภาพในการเป็นผู้นำด้านเนื้อหาของแต่ละกลุ่มงาน นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบ (Roles & Responsibilities) ของสมาชิกในแต่ละกลุ่มงาน เพื่อสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบร่วม และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนงานของเครือข่ายในระยะยาว

ปัจจุบัน ThaiCBN มีคณะกรรมการบริหารเพื่อกำหนดกรอบการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มงาน ตามประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อน Net Zero ได้แก่

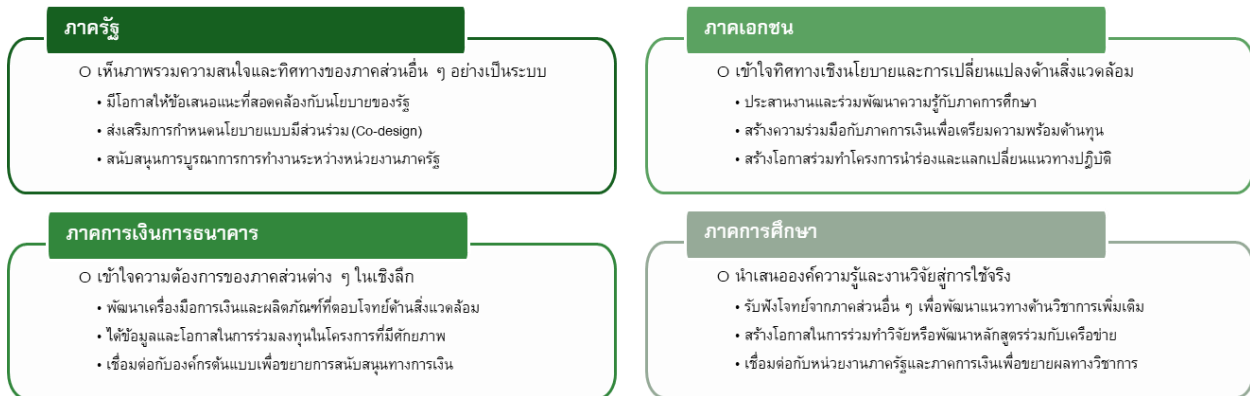
- กลุ่มที่ 1. Public Awareness & Adoption
- กลุ่มที่ 2. Agriculture
- กลุ่มที่ 3. Technology & Climate Innovation
- กลุ่มที่ 4. Waste & Circular Economy
- กลุ่มที่ 5. Energy Transition

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าต่างประเทศ หอการค้าไทย สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บริษัท ไทยอีสเทิร์น กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย บริษัท บี.กริม เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารซีทีแบงก์ประเทศไทย บริษัท พลังงานบริสุทธิ์ จำกัด (มหาชน) สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ บีคอน เวนเจอร์ แคปิตอล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ แมกโนเลีย ควอลิตี้ ดีเวล็อปเม้นต์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เทคซอส มีเดีย จำกัด	บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ บริษัท ดุสิตธานี จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย) จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
	บริษัท ไทยแอร์เอเชีย จำกัด บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ลอมบาร์ด โอเดียร์	บริษัท สยามมิชลิน จำกัด องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก		

ภาพที่ 4 โครงสร้างและองค์กรสมาชิกเข้าร่วมเครือข่าย ThaiCBN

โอกาสและผลประโยชน์แก่ภาคส่วนต่าง ๆ จากรูปแบบความร่วมมือ

ภาพที่ 5 โอกาสและผลประโยชน์ร่วมที่สมาชิกและภาคส่วนต่าง ๆ ได้รับจากความร่วมมือ

📌 โครงการภายใต้การดำเนินงานของ ThaiCBN

ThaiCBN มีบทบาทในการสนับสนุนยุทธศาสตร์ประเทศทั้งในด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การเตรียมความพร้อมเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง และร่วมสนับสนุนหรือประยุกต์ใช้รูปแบบความร่วมมือนี้เพื่อขยายผลได้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโครงการเชิงปฏิบัติและข้อเสนอเชิงนโยบายที่สอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศภายใต้กรอบ NDC ดังเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานในแต่ละกลุ่ม ThaiCBN ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการเปิดพื้นที่ความร่วมมือและต่อยอดการขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย Net Zero ผ่านโอกาสสำคัญในการดำเนินงาน ดังนี้

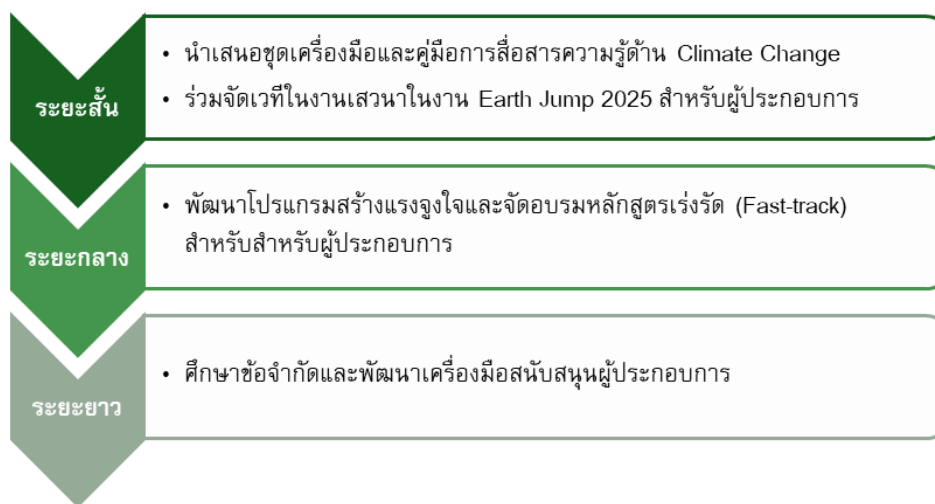
กลุ่มที่ 1: Public Awareness & Adoption (การสร้างการรับรู้และการปรับใช้แนวทางปฏิบัติ)

ThaiCBN มีบทบาทสำคัญในการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือที่เอื้อต่อการปรับตัวของภาคธุรกิจ โดยเฉพาะ SMEs โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับความรู้ ความเข้าใจ และการปรับใช้แนวทาง Net Zero practice ในกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยและห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้ทันตามคู่ค้าที่ให้ความสำคัญผ่านความร่วมมือขององค์กรต่าง ๆ ด้วยการพัฒนาเครื่องมือสนับสนุน เช่น คู่มือแนวทาง (e-Handbook) หลักสูตร Fast-Track และโปรแกรมส่งเสริมการนำร่อง (Incentive Program) เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีต้นทุนที่เหมาะสม ทั้งยังสนับสนุนให้ภาครัฐสามารถออกแบบนโยบายสนับสนุนที่ตรงเป้าหมาย เช่น tax benefit หรือ soft loan

ได้อย่างมีประสิทธิภาพให้สามารถปรับตัว และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศของประเทศ

ThaiCBN ทำหน้าที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและกรณีศึกษาจากโครงการนำร่องในแต่ละกลุ่มงาน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายต่อภาครัฐได้อย่างตรงจุด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการออกแบบมาตรการจูงใจในภาคพลังงาน การรับรองโมเดล Circular Economy หรือการส่งเสริมระบบการขอการรับรอง Carbon Credit ในภาคเกษตร ถือเป็นการเชื่อมโยงระดับนโยบายกับภาคปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

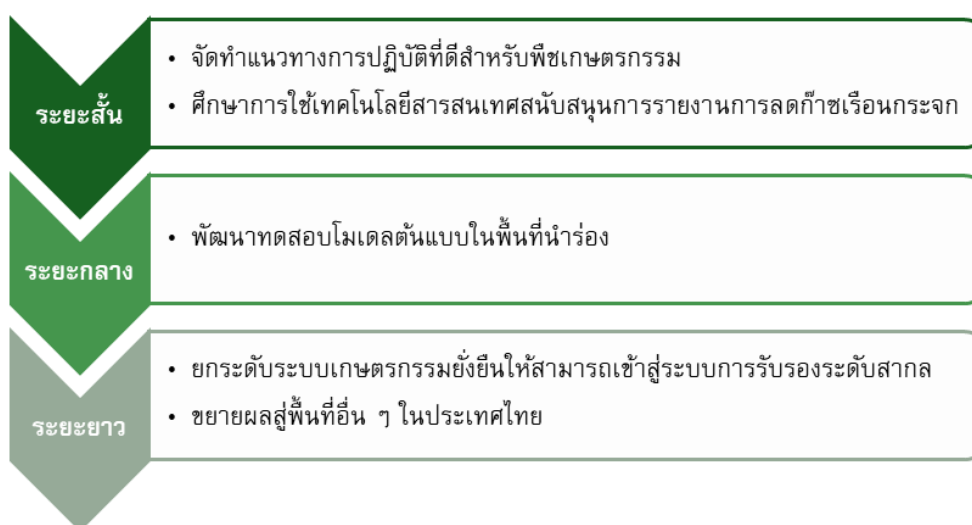
แนวทางของกลุ่มนี้สอดคล้องกับกรอบนโยบายระดับชาติ ด้านการสนับสนุนและเตรียมพร้อมให้แก่ภาคผู้ประกอบการรายย่อยในการรับมือเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นการสร้างโอกาสและจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการ “เตรียมความพร้อม” ให้แก่ SMEs เพื่อเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ

กลุ่มที่ 2: Agriculture (เกษตรกรรมและป่าไม้)

ThaiCBN สร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรรัฐด้านนโยบายและวิชาการ วิชาการ ภาคการเกษตร เครือข่ายเกษตรกร และบริษัทเอกชนในห่วงโซ่อุปทานภาคเกษตร มีเป้าหมายเพื่อยกระดับความรู้ ความเข้าใจ และศักยภาพของเกษตรกร โดยนำร่องกลุ่มเกษตรกรยางพารา เนื่องจากเป็นผู้ส่งออกยางพารา รายใหญ่ที่สุดของโลก เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญ ให้สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเข้าสู่ระบบ การขึ้นทะเบียน Carbon Credit ได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน ผ่านการจัดทำแนวทางปฏิบัติที่ดี การพัฒนา องค์ความรู้ และกลไกสนับสนุนที่เข้าถึงได้ เช่น ศึกษาการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคเกษตร ตามมาตรฐานสากล ผ่านองค์ความรู้ต่าง ๆ เช่น การยืดอายุต้นยาง การแปรรูปต้นยางหลังจากตัดเป็นต้น ผ่านการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงของภาคต่าง ๆ

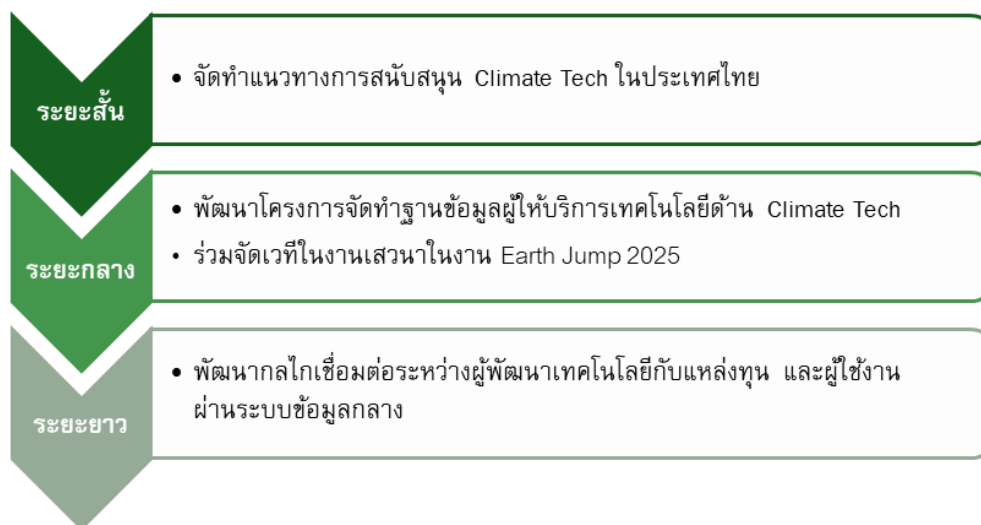
แนวทางของกลุ่มสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับประเทศด้านการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเป็นการสนับสนุนภาคเกษตรของแผน NDC แม้ไม่ใช่สาขาหลักในระยะแรก แต่ถือเป็นภาคส่วนที่สำคัญและมีศักยภาพในการลดก๊าซเรือนกระจกในระยะยาว สร้างโอกาสของการยกระดับภาคเกษตรไทยเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน รวมถึงการเข้าถึงแหล่งทุนด้านการวิจัยและพัฒนา ซึ่งจะส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรคาร์บอนต่ำ และยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรด้านการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลุ่มที่ 3: Technology & Climate Innovation (เทคโนโลยีและนวัตกรรม)

การพัฒนาระบบนิเวศ Climate Technology และนวัตกรรมด้านสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้ให้บริการเทคโนโลยีด้านสภาพภูมิอากาศ หรือ Climate Tech Directory โดยมีเป้าหมายในการ 1) รวบรวม รายชื่อและข้อมูลผู้ให้บริการ Climate Tech ในประเทศไทยใน 6 หมวดสำคัญ ได้แก่ Carbon Management, Clean Energy & Storage, Waste & Circular Economy, Mobility & Transport, Agriculture & Land Use, Industry & Materials 2) จัดกลุ่มและกำหนดหมวดหมู่ อย่างมีระบบ เพื่อให้ภาคธุรกิจและหน่วยงานสามารถค้นหาเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการได้ง่าย 3) พัฒนาเกณฑ์ประเมินเบื้องต้น (Evaluation Criteria) เช่น ความน่าเชื่อถือ ความพร้อมเชิงเทคนิค การมีผลลัพธ์จริง และความสามารถในการขยายผล 4) สร้างเวที Showcase และเชื่อมโยงกับช่องทางสนับสนุนต่าง ๆ เช่น งาน Earth Jump, Platform Procurement, หรือภาครัฐที่กำลังจัดหาโซลูชัน Net Zero

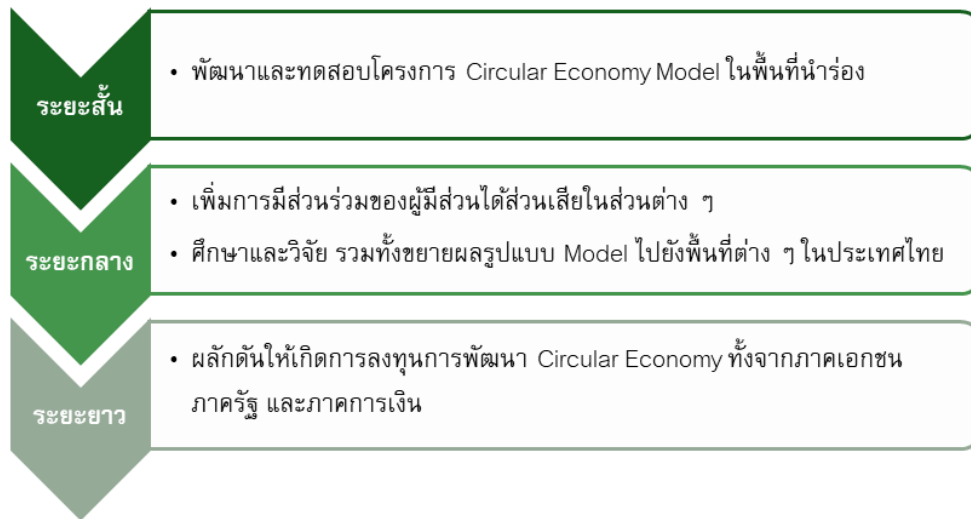
แนวทางในกลุ่มนี้สนับสนุนแผน NDC ของประเทศในภาพรวม โดยเฉพาะในสาขาหลัก ทั้งสาขาพลังงานและขนส่งกระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ และการจัดการของเสีย ซึ่งต้องอาศัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยต้องการสนับสนุนการพัฒนา Climate Tech Directory ที่สามารถใช้เป็นโครงสร้างพื้นฐานเชิงนโยบาย เช่น การออกกระบบรับรองเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ และการเชื่อมโยงกับกลไกสนับสนุนการลงทุนและนวัตกรรมในระยะยาว

กลุ่มที่ 4: Waste & Circular Economy (การจัดการของเสียและเศรษฐกิจหมุนเวียน)

ThaiCBN พัฒนาโครงการต้นแบบของการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมคาร์บอนต่ำ เช่น โครงการ Zero Food Waste ในจังหวัดเชียงใหม่ มุ่งพัฒนาโมเดลการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะขยะเศษอาหาร (food waste) พร้อมส่งเสริมการใช้ประโยชน์ของเสียให้เกิดมูลค่าเพิ่มตามหลัก Circular Economy ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคของเสีย

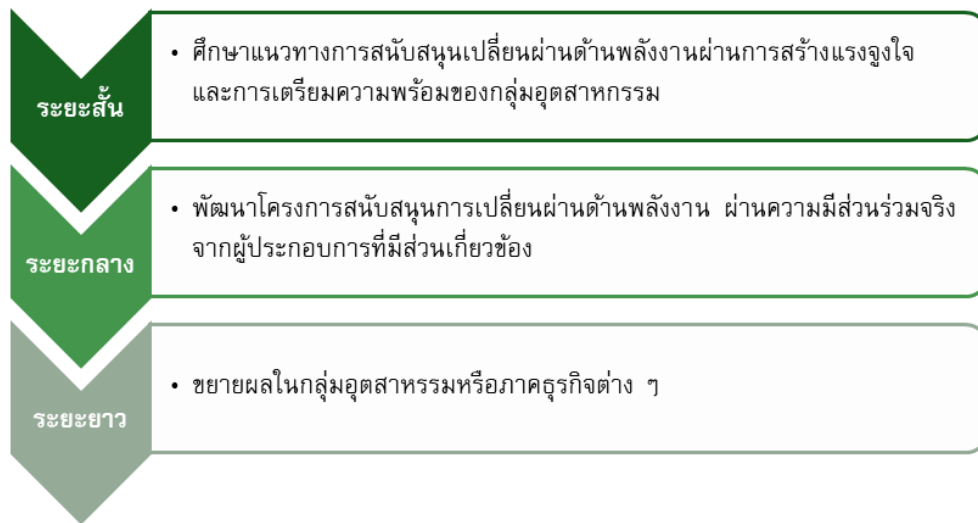
แนวทางของกลุ่มสอดคล้องโดยตรงกับเป้าหมายในแผน NDC ภาคการจัดการของเสีย ซึ่งตั้งเป้าลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากของเสียชุมชนประมาณ 2 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า โดยมุ่งเน้นการลดของเสียตั้งแต่ต้นทาง เพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยก และการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ โดยสนับสนุนการพัฒนาโมเดล “Zero Food Waste” ที่สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในพื้นที่อื่น พร้อมจัดทำระบบรับรอง และกลไกจูงใจสำหรับภาคธุรกิจ เช่น การรวมผลลัพธ์จาก circular model เข้ากับแนวทาง Carbon Insetting เพื่อยกระดับสู่แนวปฏิบัติที่ยั่งยืนในระดับชาติ

กลุ่มที่ 5: Energy & Electricity (พลังงานและไฟฟ้า)

ThaiCBN มีเป้าหมายในการเร่งการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบพลังงานหมุนเวียนที่ยั่งยืน เป็นธรรมชาติ และครอบคลุมอุตสาหกรรมหลักของประเทศ โดยเน้นการออกแบบแนวทางเชิงนโยบาย กลไกสนับสนุนทางการเงิน และการขยายการเข้าถึงพลังงานสะอาดในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ผลักดันการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน เพิ่มอัตราการใช้พลังงานหมุนเวียน สนับสนุนนวัตกรรมพลังงานใหม่ ๆ เช่น Small Modular Reactor (SMR), ไฮโดรเจนสีเขียว, การกักเก็บคาร์บอน (Carbon Capture Storage: CCS) และระบบกักเก็บพลังงาน (Battery Storage) เป็นต้น ส่งเสริมความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ เช่น ภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรมที่ต้องเปลี่ยนผ่าน เร่งให้เกิดการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน รวมทั้งเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายหรือ incentive ที่ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจสามารถเข้าถึงพลังงานหมุนเวียนได้สะดวกขึ้น

แนวทางของกลุ่มสอดคล้องโดยตรงกับสาขาพลังงานในแผน NDC ซึ่งมีศักยภาพในการลดก๊าซเรือนกระจกสูงที่สุด คิดเป็นกว่าร้อยละ 70 ของการลดทั้งหมด โดยเฉพาะมาตรการหลักด้านการสนับสนุนการใช้พลังงานหมุนเวียน (RE) และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการใช้พลังงานและความต้องการของภาคอุตสาหกรรมสร้างโอกาสพัฒนาโอกาสการลงทุนที่เหมาะสม สร้างแรงจูงใจในการลดการปล่อยในภาคพลังงานอย่างยั่งยืน

จากภาพรวมการดำเนินงานของโครงการภายใต้ ThaiCBN ในปัจจุบันทั้ง 5 กลุ่ม สะท้อนให้เห็นถึงทิศทางการขับเคลื่อนที่มีเป้าหมายชัดเจนในการสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยเชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับประเทศ ได้แก่ NDC Roadmap ยุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาแบบปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำของประเทศ (Thailand's Long-Term Low Greenhouse Gas Emission Development Strategy หรือ LT-LEDS) และแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี พ.ศ. 2564 - 2573 อย่างเป็นรูปธรรม (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ภาพรวมความสอดคล้องของแนวทางการดำเนินงาน ThaiCBN กับยุทธศาสตร์ระดับประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลุ่มการดำเนินงานและยุทธศาสตร์ประเทศ	G1. Public Awareness & Adoption	G.2 Agriculture	G.3 Technology & Climate Innovation	G.4 Waste & Circular Economy	G.5 Energy Transition
ด้านการดำเนินงาน					
การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG Mitigation)	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก
การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Adaptation)	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง (Inclusive Participation)	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง

กลุ่มการดำเนินงานและ ยุทธศาสตร์ประเทศ	G1. Public Awareness & Adoption	G.2 Agriculture	G.3 Technology & Climate Innovation	G.4 Waste & Circular Economy	G.5 Energy Transition
ด้านสาขาหลักใน NDC Roadmap					
สาขาลังงาน (Energy)	ปานกลาง	-	ปานกลาง	-	มาก
สาขาคมนาคมและขนส่ง (Transport)	ปานกลาง	-	ปานกลาง	-	ปานกลาง
สาขากระบวนการทางอุตสาหกรรมและ การใช้ผลิตภัณฑ์ (IPPU)	ปานกลาง	-	ปานกลาง	ปานกลาง	-
สาขาการจัดการของเสีย (Waste)	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	-
สาขาการเกษตร (Agriculture)	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	-

หมายเหตุ: มาก/ปานกลาง/- หมายถึงระดับความสอดคล้องการดำเนินงานของกลุ่มต่อยุทธศาสตร์ระดับประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4. ข้อเสนอเชิงปฏิบัติเพื่อสนับสนุนด้านความร่วมมือการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Call to Action)

ภาครัฐสามารถมีส่วนร่วม/สนับสนุนข้อเสนอโครงการในเครือข่ายฯ ThaiCBN เพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมโครงการนำร่องต่าง ๆ ผ่านคณะทำงาน เพื่อการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ในอนาคต โดยภาคธุรกิจยังต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐและท้องถิ่นในการสร้างสภาพแวดล้อม รวมถึงเงื่อนไขที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดความตระหนักของการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ ซึ่งการเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ต้องการเครือข่ายความร่วมมือที่บูรณาการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนธุรกิจและห่วงโซ่คุณค่าให้มีส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจกอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. สนับสนุนการสร้างกรอบนโยบายความร่วมมือรัฐ-เอกชนที่เป็นระบบ (Institutionalized Public-Private Collaboration Framework)

การสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเป็นระบบถือเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ โดยเฉพาะในบริบทที่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต้องอาศัยการประสานงานระหว่างนโยบายสาธารณะและการประยุกต์นวัตกรรมสู่การปฏิบัติจริง การจัดตั้งโครงสร้างความร่วมมือที่ชัดเจนและต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งจำเป็น

แนวทางนี้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ซึ่งกำหนดให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคีภายนอก เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามเป้าหมายระดับประเทศ

ThaiCBN ได้ดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายด้วยความร่วมมือขององค์กรสมาชิกกว่า 30 แห่ง ในทุกภาคส่วน ครอบคลุมภาคเอกชน ภาครัฐ ภาคการเงิน และภาควิชาการ โดยไม่เอื้อประโยชน์ต่อองค์กรใดองค์กรหนึ่ง รวมถึงการจัดตั้งโครงสร้าง Executive Committee และระบบ Track Leads ในการดำเนินงาน อาทิ การร่วมพัฒนาเอกสารข้อเสนอเชิงนโยบายฉบับนี้ผ่านกระบวนการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

ภาครัฐสามารถสนับสนุนเพิ่มเติมโดยการรับรองบทบาทของ Climate Collaboration Networks อย่างเป็นทางการ และบรรจุ ThaiCBN เข้าสู่กลไกการดำเนินงานตามแผน LT-LEDs และแผนการดำเนินงานตาม พ.ร.บ. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2. สนับสนุนการส่งเสริมความรู้และการสื่อสารสาธารณะ

(Enhancing Public Awareness and Climate Literacy)

การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับผลกระทบและโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการยกระดับการมีส่วนร่วมจากประชาชน เกษตรกร ผู้ประกอบการ SMEs และห่วงโซ่อุปทานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

แนวทางนี้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี หมายเหตุที่ 11 และแผนการดำเนินงาน NDC ฉบับที่ 4 ที่เน้นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ

ตัวอย่างการดำเนินการในเครือข่าย ThaiCBN อาทิ การดำเนินการในกลุ่ม Agriculture ผ่านการพัฒนาชุดแนวทางการบริหารจัดการสวนยางพารา เช่น การส่งเสริมวิธีการตัดยางที่ช่วยยืดอายุต้นยาง เพื่อเพิ่มการกักเก็บคาร์บอน โดยโครงการลักษณะนี้จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อกลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจอย่างทั่วถึง และการดำเนินการในกลุ่ม Public Awareness & Adoption ได้พัฒนาโครงการคู่มือสำหรับ SMEs & Supply Chain Net Zero Journey เพื่อรวบรวมแนวทางและเครื่องมือที่สามารถสนับสนุน SMEs ให้เริ่มต้นปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการดำเนินการในกลุ่ม Energy Transition ที่พัฒนาการประเมินความต้องการเปลี่ยนผ่านด้านการใช้พลังงานสีเขียว พร้อมสนับสนุนเครื่องมือให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถเข้าถึงพลังงานสีเขียวและการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เพื่อบรรลุเป้าหมาย Carbon Neutrality และเพิ่มขีดความสามารถทางการค้า

ภาครัฐสามารถสนับสนุนโดยการร่วมพัฒนาเนื้อหา ช่องทางการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย สำหรับหลักสูตรอบรม ความรู้ คู่มือ และโครงการณรงค์สาธารณะในระดับประเทศ เพื่อกระตุ้นให้เกิด Climate Literacy อย่างกว้างขวางในทุกภาคส่วน

3. สนับสนุนการกำหนดมาตรฐานและระบบการรับรองเพื่อเร่งการเปลี่ยนผ่าน (Developing Climate Transition Standards and Verification Frameworks)

การกำหนดมาตรฐานและแนวทางการรับรองอย่างเป็นระบบถือเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างเป็นรูปธรรม โดยไม่เพียงแต่ช่วยกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผลิตภัณฑ์ บริการ หรือโครงการ แต่ยังสร้างกลไกการยืนยัน (Verification) ที่สามารถตรวจสอบได้จริง ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือในตลาด และทำให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกสามารถแข่งขันได้อย่างเท่าเทียมกับผลิตภัณฑ์หรือบริการทั่วไปในเชิงพาณิชย์

แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับบทบัญญัติในภายใต้ NDC Roadmap ที่กำหนดมาตรการในภาคต่าง ๆ ทั้งภาคพลังงาน ภาคของเสีย ภาค IPPU และภาคเกษตร

ตัวอย่างการดำเนินการในเครือข่ายฯ ThaiCBN อาทิ การดำเนินการในกลุ่ม Technology & Solutions ด้วยการพัฒนา Climate Tech Directory ซึ่งสามารถต่อยอดสู่ระบบการประเมินและรับรองผลิตภัณฑ์และบริการที่สนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกของผู้ให้บริการแต่ละรายได้ และการดำเนินการในกลุ่ม Energy Transition ได้เสนอแนวทางการพัฒนา Standardized Systems สำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงานสะอาด ผ่านการเสริมสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ประกอบการ รวมถึงเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการเปลี่ยนผ่านพลังงานในระดับมหภาค

ภาครัฐสามารถสนับสนุนพัฒนากรอบในการตรวจสอบและรับรองตัวผู้ประกอบการหรือโครงการใด ๆ การจัดทำ Framework หรือมาตรฐานระดับประเทศ ที่ดำเนินการตามแนวทางการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและสามารถติดตามผลได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งการเสนอนโยบายและผลประโยชน์เชิงรูปธรรม เพื่อสนับสนุนผู้ที่ดำเนินการได้ตามมาตรฐาน

4. สนับสนุนการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและงบประมาณ (Mobilizing Green Finance and Budgetary Support)

การสนับสนุนทางการเงินมีบทบาทสำคัญในการลดความเสี่ยงของการลงทุนในนวัตกรรมใหม่ และกระตุ้นการขยายผลของโครงการนำร่องด้าน Climate Solutions โดยเฉพาะในระยะเริ่มต้นของการพัฒนาเทคโนโลยี

แนวทางนี้สอดคล้องกับแผน NDC Roadmap ด้าน Climate Finance ซึ่งเน้นการจัดสรรงบประมาณและพัฒนาเครื่องมือทางการเงินเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ

ตัวอย่างการดำเนินการในเครือข่ายฯ ThaiCBN อาทิ การดำเนินการในกลุ่ม Waste and Circular Economy ผ่านการผลักดันโครงการแปรรูปขยะ โดยจำเป็นต้องมีการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อศึกษาความเป็นไปได้การพัฒนาและผลักดันให้เกิดผู้ประกอบการด้านการแปรรูปขยะ (Waste Transformer)

ในพื้นที่ต่าง ๆ และการดำเนินการในกลุ่ม Technology & Innovation ได้เสนอแนวทางใช้ Tax Incentive เพื่อสนับสนุนผู้พัฒนานวัตกรรม Climate Technology และกระตุ้นผู้ใช้ปลายทาง

ภาครัฐสามารถสนับสนุนโดยการจัดตั้งกองทุน Climate Innovation & Education Fund เพื่อส่งเสริมโครงการด้านนวัตกรรมและการศึกษา อาทิ โครงการด้าน Energy Transition เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการที่ต้องการเปลี่ยนผ่านพลังงานไปสู่พลังงานสีเขียว และโครงการด้านการลดใช้พลังงานต่าง ๆ โครงการด้าน Circular Economy โครงการด้านการออกแบบมาตรการ Tax Incentives สำหรับผู้พัฒนา นวัตกรรมด้านการลดก๊าซเรือนกระจก และผู้ที่ดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกได้ตามเป้าหมาย และรวมถึง โครงการด้านการให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับองค์กรถึงระดับบุคคล

5. สนับสนุนการส่งเสริมกลไกตลาดคาร์บอนและการลดการปล่อยในห่วงโซ่อุปทาน

(Developing Carbon Markets and Supporting Supply Chain Insetting Mechanisms)

การสนับสนุนและส่งเสริมทั้งการพัฒนาตลาดคาร์บอน (Carbon Market) สำหรับการแลกเปลี่ยนคาร์บอนเครดิต และการสนับสนุนกลไกการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในห่วงโซ่อุปทานขององค์กร (Insetting) เพื่อขับเคลื่อนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ทั้งในภาคเศรษฐกิจและภาคอุตสาหกรรม โดยไม่จำกัดเฉพาะการค้าขายคาร์บอนภายนอก

แนวทางนี้สอดคล้องกับหลักการที่ระบุใน ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ว่าด้วยการจัดตั้งระบบ Carbon Pricing และ Carbon Market

ตัวอย่างการดำเนินการในเครือข่าย ThaiCBN อาทิ การดำเนินการในกลุ่ม Waste and Circular Economy ที่ต้องการศึกษาและผลักดันโมเดลการค้าขาย Carbon Insetting จากการลดก๊าซมีเทนจากการแปรรูปขยะ และการดำเนินการในกลุ่ม Energy Transition ได้นำเสนอแนวทางการให้รางวัลหรือ สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการที่สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้เกินเป้าหมาย

ภาครัฐควรสนับสนุนการพัฒนาตลาดคาร์บอนในประเทศอย่างครบวงจร ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านนโยบาย และการส่งเสริมการใช้กลไก Insetting ในภาคธุรกิจ นอกจากนี้ ควรมีการออกแบบ กลไกทางการเงินเพื่อเสริมสภาพคล่องของโครงการลดคาร์บอนคุณภาพสูง โดยเฉพาะประเภท ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างเพียงพอ

6. การสนับสนุนการปรับปรุงหรือยกเว้นกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อสนับสนุนโครงการ นวัตกรรมลดโลกร้อน

(Regulatory Enablement for Climate Innovation)

การทบทวน ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อลด ละ เลิกกฎหมายที่ล้าสมัย เพื่อสร้างโอกาสในการเร่งรัดการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่าง

มีประสิทธิภาพ โดยกฎหมายและกฎระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจก นวัตกรรมสะอาด หรือเศรษฐกิจสีเขียว อาจก่อให้เกิดข้อจำกัดต่อการดำเนินโครงการใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมาย Net Zero ทั้งนี้ การสนับสนุนให้เกิดการทบทวน ปรับปรุง หรือยกเว้นกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคจึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการลงทุน การพัฒนาเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ

แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับเป้าหมายใน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ด้านการพัฒนากฎหมายให้ทันสมัยและรองรับเศรษฐกิจใหม่), แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย (ที่ส่งเสริมการดำเนินการตามแนวคิด Regulatory Guillotine)

ตัวอย่างการดำเนินการในเครือข่ายฯ ThaiCBN อาทิ การดำเนินการในกลุ่ม Waste and Circular Economy ผ่านการเสนอแนวทางการปรับปรุงข้อจำกัดด้านการขนส่งขยะข้ามเขตเพื่ออำนวยความสะดวกในโครงการแปรรูปขยะในพื้นที่ระดับจังหวัดหรือภูมิภาค และเสนอให้มีการพิจารณาทบทวนแนวทางด้านผังเมืองและกระบวนการอนุญาตที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาโครงการผลิตพลังงานจากขยะในระดับพื้นที่ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทชุมชน และคำนึงถึงความปลอดภัย และประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น

ภาครัฐสามารถสนับสนุนโดยการจัดทำ Regulatory Sandbox สำหรับโครงการนำร่องต่าง ๆ อาทิ ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน และปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อให้การดำเนินโครงการ Climate Innovation & Solutions มีความคล่องตัวสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง:

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ผลกระทบของ Green Transition ต่อภาคเศรษฐกิจจริงใครได้ ใครเสีย
<https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/research-and-publications/research/discussion-paper-and-policy-paper/GreenTransition1.pdf>
แผนที่นำทาง การลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศปี พ.ศ. 2564 – 2573 (Thailand's NDC Roadmap on Mitigation 2021 – 2030)
สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ 2564 การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในบริบทของไทย <https://www.pier.or.th/abridged/2021/15/>

Reference:

- European commission. 2024. EDGAR - Emissions Database for Global Atmospheric Research
https://edgar.jrc.ec.europa.eu/report_2024.
- IPCC, 2018: Annex I: Glossary [Matthews, J.B.R. (ed.)]. In: *Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty* [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, H.-O. Pörtner, D. Roberts, J. Skea, P.R. Shukla, A. Pirani, W. Moufouma-Okia, C. Péan, R. Pidcock, S. Connors, J.B.R. Matthews, Y. Chen, X. Zhou, M.I. Gomis, E. Lonnoy, T. Maycock, M. Tignor, and T. Waterfield (eds.)]. Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, pp. 541-562, doi:[10.1017/9781009157940.008](https://doi.org/10.1017/9781009157940.008).
- IPCC, 2023: Summary for Policymakers. In: *Climate Change 2023: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* [Core Writing Team, H. Lee and J. Romero (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland, pp. 1-34, doi: [10.59327/IPCC/AR6-9789291691647.001](https://doi.org/10.59327/IPCC/AR6-9789291691647.001)
- Shao, B.; Zhang, L.; Shah, S.A.A. Barriers and Opportunities in Implementing Carbon Neutrality Goals in China's Heavy Industries. *Sustainability* 2025, 17, 674. <https://doi.org/10.3390/su17020674>